

1.

712

712

14

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Uppt. av Pärn Nelson

Björkebyd. Blekinge

efter berättelse af

bonden Sven Johan Svensson

i Spångarna

Björkebyd Fridlefsstad

Januari 1916.

Anmärkingar:

Middelstaf till

"Det var en bonde som bodde utmed en
 hallgrubbe, som hette Krängel, och han
 lände bonden en skäppa silfverpångar
 - men på viss tid så måste bonden
 betala igen dom - och han Torde inte
 annat än göra som de 'va' sagt de lika
 väl de va goda vänner. Och så när
 han kom och skulle betala igen pångar-
 na, så kom där en Holger i berget,
 som va' så mystigt fin, och hon ville
 inte ta emot pångarna utå bonden
 utan sa: 'Skrapeli rapeli har slagit
 ihjäl Krängel - behåll du dina silfver-
 pångar!' Skrapeli rapeli var årkan"

(12.5)

2 En båtsman som hette Röd från Rödaby
bar nē me' en jactys och för en gång
och då kom där en holl farandes på haj-
vāt te honom - och det hade en bāt i
händen och de hade han Röd te lofa
en Ta med sig hem till Rödaby och kupa
på om lifvet på en bondhusten där -
Han skulle få en hal skäppa silfver-
pångar för han lofvade göra det -
Men när Röd kom hem knäppte
han bältet om en ek - och han hann
nāt och jämnt midan för än den
för å opp i luften och försvann. -

" De holl som fanns för i världen
de sto' mest äskan i lyäl och de
andra för å nāt tjön. De holl-
gubbar jag har hört namn på är
Junkel Peja, Krängel och Snopp.
Snopp han bodde nē i Rödaby och
där heter en bey än i dag Snopp
Tinge. "

Uppt. av Pnter Nilsson
 Björkeryd Blekinge
 efter berättelse af
 Bonden Pven Johan Nilsson
 i Spångarna
 Björkeryd Fridelevstad

Anmärkingar: Blekinge
 Meselstad hd
 Fridlevstad sn
 1916

" När människorna hade tagit Ljungby hem
 och pipa ifrån tolleen, så måste tolleen skri-
 ka ihop hvarandra när de ville träffas -
 Då var det en dräng, som var ute efter häs-
 tarna tidigt en morgon i marken, och fick
 höra hur ett af tolleen skrek oppifrån ett
 berg på alla de andra tolleen att de skulle
 mötas på ett ställe - Drängen han ville
 va med - och när han en gång hade
 sagt att han skulle va 'med så', så tor-
 des han inte bege sen - Men han va 'rädd
 och gick till prästen och frågade hvad han
 skulle ta sig till som hade lofvat och kom-
 ma till tolleen - Men prästen ga' honom
 en flaska kyrkvin och så att han skulle

bara säga när han kom in till trollen att
han gjorde som sedan va' hemma te' hans
han bjö' på en lommekvartel när han
kom - och drängen gjorde som gästen sa.
Men när trollen fick utå kyrkvinet så ble'
de så toriga och började slås me' hvarand-
ra och slog ihjäl hvarandra så till slut
va drängen ensam i rummet. Då fick
han höra nå'n krönska sej under bor-
det och när han såg efter så såg där en
gammal käring - och hon sa att hon
hade suttit där medan 7 ekerhogar hade
vuxit upp och 7 ekerhogar hade ~~avtunnat~~
ner, men aldrig hade hon hört så'n
läsen, som där hade varit i dag. Då
frågade drängen om hon inte gäde smaka af
hans flaskor - "Nej," mente hon "en så'n
gammal starkare som mej ser di nog öfver
akelen, så inte får jag smaka nå't." Då
lofte drängen att om käringen stände om
att dörrarna ble' öppna en stund, så skulle
hon få smaka hon med - ja, de lofvade
kärningen, och så fick hon sin flaskan
så hon somnade; och sen tog drängen
alla trollens skatter med sig och gick hem!

Uppt. av Rute Nelson
Björkebyd Blekinge
efter berättelse af
bonden Pehr Johan Linnsson
i Långarna
Björkebyd Blekinge

Anmärkingar:

Ola Tälbuss.

"Det var en pojke, som var så mycket stark som heter Ola Tälbuss. Han städde sig till dräng hos en kung - men han skulle ha lön för tolv drängar och mat för tolv. När de andra drängarna - 12 va de - ködde te märken me kvarite par otar så ködde han ensam me 12 par - de andre skojade med honom för att han inte hade nå'n ytt me 'sej' - men han bröt ner skogen med näfvarna och bröt den i stycken och la' den på lasten - Där kom en björn och tof den ene oten för honom - men då bröt Ola loss hornen ur pannan på den döde oten och slof fart dom i pannan på björnen och så fick han dra i stället. När han hade lastat alla tolv

6
6
barnen jämförda så skickade han de äldsta
starna för hem och lät alla de andra
följa efter hjälpa - Men Ola stannade i
marken och bröt ner så mycket skog så
de andre drängarna kunde inte komma
fram - När Ola kom hem så frågade
Kungen efter de andra - se Ola kom hem
en hel veka för de andra - —
Sen skulle de tövsa - då va alla de and-
ra tolv drängarna på en lög och Ola va'
ensammen på en - Han tögde hela lö'n
full, och så trask han med en järnsläp
och trask å allt ihop - och sen hej han
opp på Taket och satte sej te blåsa, så
han skilde halmen och raden - Sen gick
han in och sa' te Kungen att en hade
hann åtörsket. "Ja vill du då bära å lö'n
me!" sa' Kungen - Men Ola begynte inte att
han bara skulle bära så'en å lö'en
nånn han bar å hela lö'n - och så gick
han te Kungen och sa' att han hade
buret å lö'en nu men han hade fått me
sej lite å ladan me'. —

Sen tog Kungen honom me' sej i kriget
för de bara skulle slippa honom, och Ola
forts.

Uppt. av Ruten herron

Björkenyd Blekinge

efter berättelse af

Lven Johan Lunnsson

i Spångarna

Björkenyd Tidligtåda

Anmärkingar:

forts.

Tog sin järnslaga med sej - men innan han började och stån så såg han och åt i åteå dar. Men då blef hans egene kamrater äga på honom och sköt på honom, men bla bara ba' dom äre de skulle bege och karta bläbär i hans mat. Ja, när han så hade äte så mycket han ville så to' han sin järnslaga och slo' ner både fiender och sina egene kamrater. — Sen ble' han landsförvisat för de torde inte ha' han. Då gick han genom skogarna och kom te en stort stort eller berg och där gick han in. Då han kom in så träffade han en trollgubbe - och han var så stark så han ville ändtligen gräva krypterna.

Ja, de' var inte Ola mot om - och golvet
där inne va' nåt bly - och i det skedd
de slå ner hvarandra - Lite i ränder
så jämkate de ner hvarandra, och te slut
så slo' Ola ner trolegubben i blygolvet
så bara knivet va' igen öfver. Då ville
gubben ha hjälp opp - Ja, tyckte
Ola - om portarna te slötes fick va'
öppna i 24 timmar - Ja, de beviljade
trolegubben. Men när portarna öppna-
des, så klev Ola på han me' träsko-
na och fördärfvade han alldeles och
sen fick Ola sut hvad där var i
slottet. "

" Historien om Ola Tålburs va mycket
lång, men jag har glömt resten - "

" När katten och hästen gå från går-
den, då går bonden snart efter! "

5.

712

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

9. 9

Uppt. av Pärn Melron

Björkeryd Blekinge

efter berättelse af Hedström

anden Povel Johan Smerron

i Spångarna

Björkeryd Triddestrad

Anmärkningar:

uppt. 8. 9. 1916

"De sa' för i världen att om man la' sin fiol ut i en bäck om en natt så skulle näcken stämma den åt en - och då gick det att spela så väl sen - Det var en som skulle föröka, men när han kom dit om morgonen så var bara stumarna kvar på fiolen, för det hade regnat om natten. Men kunde de gå älskarna te stämma fiolen åt rej' då gick det också fint att spela ändå tills de kom te' 11te versen. Började de gå den så kunde de aldrig sluta att spela - och inte att dansa heller. Då var de tunga på skära i stängarna, det var det enda som hjälpte -"

W

V. V.

10.

— "Mjölkkaharar va gjörda á stícker
 som va bránda í báða ändar - och de
 skulle va' tagna på ropedyngan - de
 skulle va' te ben på mjölkkaharar - Hafi
 skulle va ein törskaþrofur - kroppen
 va nla strumperkafti och gamla rif
 och för au skjóta mjölkkaharar, så
 måste man ha hvítlök och spindel-
 vaf í börsan - "

"De var för två gamla fruntimmer,
 som bodde í medrúgan í Þjórkend
 och hver fruntímon skulle den ena á
 dom allta hropa "Te kuyres" öfver
 tröskelen och önska "go' lycka te fag" ¹⁹/₁₀
 Och då sa' de á den andra binkade
 säja: "Dá loker jag min döu, och
 sáttu för min trāj". "Trā = bom -"

6.

Uppt. av Ruten Nelson
 Björkeryd Blekinge
 efter berättelse af
 bonden Sven Johan Svensson
 i Spångarna
 Björkeryd Fiddlestad.
 1916.

Anmärkingar:

"Om maror och varnefvar.

När en kvinna skulle föda barn och ville
 att det skulle gå lätt - så tog hon till en
 när en man hade fölat, och den krängde
 hon öfver sig - men de barn som då föd-
 des blev en mara om de ble' en flicka och
 en varnef om de ble' en pojke - åtmin-
 stone en när svart år måste de bli 'var-
 nefvar eller maror - Maran hon rider
 hästar om nätterna och då bli det tofsa
 i manen på kraken -

En bonde han ble' gift med en sådan,
 som var en mara, och hon var uti kvar
 när - men så var det så att kvar när
 så red maran hans hästar - och för att

2. de skulle rippa de ⁷¹²stygget. så band han
en lre på en å hästarna på ryggen med
eggen opp - han hade hört att de ' skulle
hjälpa - Och när han kom ut i stallet
om mor'onen, så såg hustrun klyfden på
hien. —

Annars kunde de bara hänga en lre
i Taket i stallet och så en dö' skata -
de kunde jira för meran - En skata
som hängde öfver kvar här - det var så
vanligt å si för i världen — "

" Om en kvinna födde barn och hade
svåra smärtor, och en kare gick förbi
huset i det samma - så kunde de ställa
plågorna på honom - Men han ble'
å me' dom, om han högg å byta -
Gjor'en me'en yt och sen lät yten
fitta kvar i knubben. "